

Соціологія повсякденності

Опис курсу

Дисципліна «Соціологія повсякденності» є вибірковою навчальною дисципліною, розробленою для освітньо-професійної програми бакалаврського рівня «Бізнес-соціологія» зі спеціальності 054 «Соціологія», яка викладається у 8 семестрі в обсязі 4 кредитів за Європейською Кредитною Трансферною Системою (ECTS).

Саме завдяки зверненню до повсякденності сучасні соціогуманітарні науки із абстрактно-теоретичних перетворюються у дієві способи аналізу нових соціокультурних реалій, отримують здатність до розуміння і пояснення соціальної дійсності в кризові моменти її існування.

В межах навчальної дисципліни «Соціологія повсякденності» увагу буде сконцентровано на двох контекстах – теоретичному та практичному.

Перший передбачає формування компетентностей (загальної і фахових), які допомагають студентам зрозуміти суть одного з головних методологічних поворотів сучасності – повороту повсякденного життя (Everyday Life Turn) та забудованої на ньому соціології повсякденності.

Другий спрямовує студентів до використання теоретичних положень соціології повсякденності в емпіричному аналізі соціокультурних феноменів сучасності в єдності мисленневих конструкцій і повсякденних поведінкових практик за допомогою невербальних методів візуальної соціології.

У сукупності ці два контексти становлять основу для вироблення вмій і навичок здійснення цілісного соціологічного дослідження в рамках бакалаврських кваліфікаційних робіт студентів.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні базових знань і практичних навичок студентів у вивченні різноманітних форм повсякденного життя на всіх рівнях соціологічного аналізу, а також розвитку їхньої здатності здійснювати імплементацію отриманого інструментарію у розробку теоретичного, теоретико-практичного та емпіричного розділів своєї бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Завдання навчальної дисципліни:

- розвиток навичок систематизації та структурування явищ повсякденного життя, в тому числі в кризових умовах, різновидом яких є триваюча російсько-українська війна;
- вивчення теоретико-методологічних основ дослідження повсякденності;
- ознайомлення із головними процедурами емпіричних досліджень (переважно невербальних візуальних) у сфері повсякденного життя особистостей, соціальних груп, суспільства в цілому з акцентом на ситуаціях воєнного часу;
- розробка індивідуальних науково-дослідних завдань в річищі соціологічних досліджень кризової повсякденності з подальшим використанням у наукових роботах студентів.

Рекомендована література

Основна література:

1. **Александр Дж.Ч.** (2014). Публічна ікона. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 3: 140 -147.
2. **Даниленко О.Я.** (2013). Парадокси повсякденності: осмислення в руслі візуальної соціології. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи».* № 1053: 94 -108.
3. **Маффесолі М.** (2021). Парадигматичне повернення. *Український соціум.* 1 (76): 125 -129.
4. **Окрут М.С.** (2006). Повсякденна реальність: пошуки визначення. *Український соціум.* 5 (16): 30 -41.
5. **Скляренко К.О.** (2013). Структурування повсякденності: спроба методологічної експлікації. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики.* Вип. 59–60: 59-65.
6. **Штомпка П.** (2022). Розділ І. Третя соціологія. В: Штомпка П. **Соціальний капітал.** Теорія міжособистісного простору. К.: Дух і Літера. С. 17-37 (400 с.).
7. **Garfinkel Harold** (2002). *Ethnomethodology's Program* / Red. Anne W. Rawls. Boston: Rowman and Littlefield.
8. **Goffman Erving** (1997). *The Goffman Reader* / Red. C. Lemert, A. Branaman. Oxford: Blackwell.
9. **Schutz A.** (1970). *On Phenomenology and Social Relations.* Ed by *H. Wagner.* Chicago: University of Chicago Press.
10. **Sztompka, P.** (2008). The Focus on Everyday Life: A New Turn in Sociology. *European Review.* Vol.16, # 1: 23-37.

Додаткова література:

1. **Бочуля О.** (2012) Повсякденність: загальний аналіз природи і структури. *Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки.* Л.: Вип. 15. С. 129-137.
2. **Симончук О.** (2008). Повсякденне життя. В: Соціологія: новч. посібн. /за ред. Макеєва С.О. К.: ІС НАНУ, 2008. С. 332-388.
3. **Скляренко К. О.** (2018). Методологічний потенціал концептуалізації повсякденності в соціологічних теоріях. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури : наук. журн.* Дніпро, Т. 10, № 1/2: 79–86.
4. **Титаренко Т.М.** (2003). Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. К. : Либідь. 376 с.
5. **Штомпка П.** (2020). Соціологія. Аналіз суспільства. Львів: Колір ПРО. 800 с.
6. **Luckmann Thomas** (1989). On Meaning in Everyday Life and in Sociology. **The Sociology of Everyday Life** / Red. Michel Mafessoli. *Current Sociology.* Vol.37. № 1.
7. **Sztompka P.** (2005). *Socjologia wizualna.* Warszawa: PWN ISA. 148 s.

8. **The Sociology of Everyday Life** (1989) / Red. Michel Mafessoli. *Current Sociology*. Vol. 37. № 1.

Інтернет-джерела:

1. **Москалець Т.** (2010). Місце повсякдення в історії та культурі. *Культурна антропологія : есе*. Укр. катол. ун-т ; ред. Я. Кіт. Львів. С. 41–43. Режим доступу: <http://www.lvivcenter.org/download.php?downloadid=156>
2. **Павлова О. Ю.** (2015). Візуальна культура та повсякденність доби постмодерну. *Культура і сучасність : альманах*. Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. К., № 2: 30–35. Режим доступу: <http://journals.uran.ua/kis/article/view/146893/146008>
3. **Панфілов, О. Ю., & Петрова, Л. О.** (2019). Багатомірність повсякдення у контексті життєвого світу особистості. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 1* (40): 96–108. Режим доступу: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.40.155803>
4. **Петренко-Лисак А., Полек Т.** (2021). Балконний простір: антрополого-соціологічна розвідка. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2*: 136-155. Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/sociology2021.02.136>
5. **Guggenheim, Michael** (2013). What was Visual Sociology? URL: <http://www.csisponline.net/2013/07/01/what-was-visual-sociology/>
6. **Kalekin-Fishman, D.** (2013). Sociology of Everyday Life. *Current Sociology*. Vol. 61, issue 5-6: 714-732. URL: [DOI: 10.1177/0011392113482112](https://doi.org/10.1177/0011392113482112)
7. **Marvasti, Amir B.** (2004). Visual Sociology. In: Marvasti, Amir B. *Qualitative Research in Sociology*. URL: <http://methods.sagepub.com/book/qualitative-research-in-sociology/n4.xml>
8. **Zuev Dennis, Krase Jerome** (2017). Visual Sociology. URL: https://www.researchgate.net/publication/323595992_Visual_sociology